

REFORMAREA CONSILIULUI SUPREM DE SECURITATE: ÎNTRE NECESITATE ȘI PREROGATIVE

Diana HÎRBU

Republica Moldova, Chișinău
Universitatea de Stat din Moldova / Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei”
doctor în drept, conferențiar universitar
e-mail: benchecidiana@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7867-1731

Andrei MOISEEV

Republica Moldova, Chișinău
Universitatea de Stat din Moldova / Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan, Întemeietorul Moldovei”
Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative
masterand
e-mail: moiseev-andrei@rambler.ru
ORCID ID: 0000-0001-9428-4048

Andrian MUNTEANU

Republica Moldova, Chișinău
Universitatea de Stat din Moldova
Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative
doctorand
e-mail: andrianmunteanu@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-9428-4048

Currently, the national security institutions of the Republic of Moldova are undergoing internal democratic organizational restructuring, determined by transformations of the political system itself and in line with the recommendations of the European Union. This affects the entire national security system. On the other hand, foreign geopolitical interests, migration and globalization have a negative impact on national security, making it difficult for security institutions to ensure the security of the state and the security of citizens.

Keywords: *national security institutions, political system, the Supreme Security Council, national security.*

În prezent organele de securitate națională din țara noastră suportă restructurări democratice organizaționale interne, determinate de transformări ale însuși sistemului politic și conforme cu recomandările Uniunii Europene. Acest fapt afectează întreg sistemul național de securitate. Pe de altă parte, interesele geopolitice externe, migrația și globalizarea au un impact negativ asupra securității naționale, îngreunând sarcina primordială a instituțiilor de securitate, cea de a garanta securitatea statului și siguranța cetățenilor.

Fiind un stat asociat la Uniunea Europeană, un rol important pentru Republica Moldova îl are eficiența managementului strategic al politicilor de modernizare a sistemului național de securitate în funcție de criteriile de aderare la UE. Acest aspect prevede modernizarea instituțională și capacitatea de asigurare a securității naționale, prin reactualizări normative și practice ale instituțiilor sistemului național de securitate. Cert este că percepția securității

naționale este dependentă de cea a securității internaționale pe direcții de tangență cu Republica Moldova. Astfel pentru Republica Moldova sunt caracteristice conexiunile de securitate de la stat la stat, dintre țara noastră și statele membre ale organizațiilor internaționale de securitate, dintre Republica Moldova și organizațiile internaționale de securitate ca actor de securitate non-statal. Formele istorice de multilateralism de securitate sunt limitate la interacțiunile orizontale și verticale dintre aceștia, deși interacțiunile orizontale domină, iar instituțiile rămân supuse cooperării interstatale, aceste categorii de interacțiuni constituindu-se reciproc și concomitent.

Componentele sistemului național de securitate sunt coordonate unitar de către Consiliul Suprem de Securitate (CSS), supuse controlului parlamentar prin comisiile de specialitate, finanțate de la bugetul de stat și acționează integrat pentru realizarea securității naționale. *Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ, abilitat să analizeze și să efectueze coordonarea generală a activității instituțiilor sistemului național de securitate, a acțiunilor altor instituții exercitate pe diverse dimensiuni ale acesteia și să adopte recomandări pentru luarea deciziilor ce țin de securitatea națională.* De asemenea, CSS prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică internă și externă a statului.

Membrii CSS nu au împuterniciri suplimentare de factori de decizie și nu au dreptul de a emite dispoziții care să depășească limitele competențelor conferite de funcția pe care o dețin. Din membrii Consiliului fac parte: secretarul CSS, consilier al Președintelui Republicii Moldova în domeniul securității și apărării, Președintele Parlamentului, Primul-ministru, Președintele comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, Președintele Comisiei pentru politică externă și integrare europeană a Parlamentului, Ministrul Afacerilor externe și integrării europene, Directorul SIS, Procurorul General, Ministrul afacerilor interne, Directorul CNA, Ministrul apărării, Ministrul Justiției, Guvernatorul Băncii Naționale.

Necesitatea reformării Consiliului Suprem de Securitate a fost menționată în repetate rânduri în documentele de politici adoptate de Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova. Sectorul de securitate și, în special, Consiliul Suprem de Securitate ca organ suprem specializat în acest domeniu, are nevoie stringentă de remodelarea rolului și structurii acestuia, atribuțiilor și capacităților funcționale [1, p. 3]. La 14 septembrie 2012 Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a emis un decret privind constituirea Comisiei pentru reformarea Consiliului Suprem de Securitate [2]. Comisia dată a elaborat Concepția de reformare a Consiliului Suprem de Securitate și un proiect de Lege cu privire la Consiliul Suprem de Securitate, care a fost prezentat Președintelui Republicii Moldova și membrilor Consiliului [3]. Proiectul de lege cu privire la Consiliul Suprem de Securitate nu a fost examinat de către Consiliul Suprem de Securitate și nu a fost prezentat Parlamentului ca inițiativă legislativă a șefului statului. Concomitent cu elaborarea proiectului de lege cu privire la Consiliul Suprem de Securitate, Comisia pentru reformarea Consiliului a elaborat și Concepția de reformare a Consiliului Suprem de Securitate. Această Concepție a fost prezentată la ședința Consiliului Suprem de Securitate, care a examinat în ședința din 26 noiembrie 2012 modul în care este implementată Strategia securității naționale a Republicii Moldova [1, p. 8]. Membrii CSS au aprobat Concepția de reformare a Consiliului Suprem de Securitate, care prevede, între altele, sporirea eficienței în combaterea amenințărilor la adresa securității naționale și sporirea nivelului de transparență a sectorului de securitate și apărare. Conținutul Concepției nu este secret și ne-a devenit cunoscut în urma interviurilor în cadrul Serviciului Consiliului Suprem de Securitate. Totuși, textul acesteia nu a fost făcut public pentru o discuție largă. Concepția conține cinci capitole: Aspecte generale; Descrierea situației și definirea problemei; Instrumentele și căile de reformare a CSS; Evaluarea impactului reformei CSS și lista actelor legislative și normative de relevanță care urmează a fi elaborate, abrogate sau modificate în contextul implementării concepției.

Potrivit Concepției, pentru a realiza reforma CSS este necesară reorganizarea cardinală a întregului sistem de coordonare și de elaborare a politicilor în domeniile de securitate și de apărare, pornind de la realizarea celor mai stringente obiective, precum:

a) Elaborarea, promovarea, adoptarea și implementarea unei Legi cu privire la Consiliul Suprem de Securitate, ținând cont de prevederile Strategiei Securității Naționale.

- b) Modificarea cadrului legal referitor la activitatea organelor securității statului și organelor conexe ca urmare a determinării noilor competențe ale CSS, prin abrogarea actelor sau prevederilor învechite, ineficiente în situația actuală, generatoare de duble interpretări.
- c) Elaborarea unui Regulament privind organizarea și funcționarea Serviciului Consiliului Suprem de Securitate în sensul sporirii eficienței și competențelor acestuia.
- d) Identificarea posibilității de asigurare financiară a reformei, inclusiv prin prisma lărgirii statelor de personal și modernizării eficiente a mijloacelor tehnice utilizate în activitatea profesională.
- e) Asigurarea caracterului transparent al activității de reformare a CSS.

Din analiza textului concepției constatăm că la momentul actual nu se urmărește o modificare substanțială al locului și rolului Consiliului Suprem de Securitate în sistemul organelor supreme a securității statului. Totodată, concepția nu stabilește clar acțiunile planificate, termenii și executorii acestor acțiuni. Respectiv, Concepția rămâne a fi un text declarativ de intenții, fără o finalitate clară. În practică nu a fost realizată nici o acțiune pentru implementarea acesteia.

Astfel observăm că Consiliul Suprem de Securitate se consultă, la necesitate, cu celelalte autorități publice supreme din domeniul asigurării securității naționale (Parlamentul Republicii Moldova, Guvernul Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova), toate împreună având ca sarcină stabilirea unui control democratic asupra organelor de securitate. În acest scop sarcina acestor instituții este să creeze un cadru legal, bine definit pentru buna funcționare a organelor de securitate.

În aspect comparativ, *analogul Consiliului Suprem de Securitate în România este Consiliul Suprem de Apărare a Țării*. Președintele Consiliului Suprem de Apărare a Țării este președintele României, iar vicepreședintele acestei instituții este Primul-ministrul. Membrii Consiliului Suprem de Apărare a Țării sunt: ministrul apărării naționale, ministrul de interne, ministrul afacerilor externe, ministrul justiției, ministrul industriei și resurselor, ministrul finanțelor publice, directorul Serviciului Român de Informații, directorul Serviciului de Informații Externe, directorul Serviciului de Protecție și Pază; șeful Statului Major General; consilierul prezidențial pentru securitate națională. Secretarul Consiliului Suprem de Apărare a Țării este numit de Președintele României și are rang de consilier de stat în cadrul Administrației Prezidențiale. Consiliul Suprem de Apărare a Țării se convoacă de președintele acestuia, trimestrial sau ori de câte ori este necesar, însă, poate fi convocat și la inițiativa a cel puțin o treime din numărul membrilor săi. Ședințele Consiliului Suprem de Apărare a Țării au caracter secret. La lucrările Consiliului Suprem de Apărare a Țării pot participa ca invitați, cu aprobarea președintelui, reprezentanți ai Parlamentului, administrației publice centrale și locale, ai organizațiilor neguvernamentale, ai altor instituții publice cu atribuții în domeniul apărării și siguranței naționale, precum și ai societății civile, persoane a căror prezență este necesară în raport cu problemele aflate pe agenda de lucru. Hotărârile Consiliului Suprem de Apărare a Țării se semnează de președintele acestuia și se comunică autorităților administrației publice și instituțiilor publice la care se referă, integral sau în extras, cu excepția celor pentru care se hotărăște altfel. Hotărârile care au caracter de secret de stat se comunică cu respectarea prevederilor legale privind protecția informațiilor clasificate [4]. Astfel observăm că atât Consiliul Suprem de Securitate al Republicii Moldova, cât și Consiliul Suprem de Apărare a Țării din România sunt organe consultative cu impact coagulant al sistemului național de securitate. Totuși, autoritatea acestor instituții diferă. Este diferită și intensitatea de reorganizare și perfecționare al mecanismului democratic de decizie al acestora. Această diferență este determinată de procesul de consolidare a democrației în aceste state.

Un rol important în aprecierea valorică și autorității Consiliului Suprem de Securitate, în particular și al organelor naționale de Securitate în general îl are educația de securitate promovată în rândul cetățenilor. Nu se poate vorbi despre modernizarea și transformarea domeniului privind securitatea națională la standardele europene, fără a menționa necesitatea unei pregătiri a întregii populații în domeniul securității prin intermediul culturii de securitate.

Declararea vectorului politicii externe de integrare în Uniunea Europeană a Republicii Moldova orientează asimilarea și adaptarea sistemului național de securitate la politicile de securitate comunitară. Cert este că pentru spațiul comunitar linia de separare dintre securitatea internă și cea externă este din ce în ce mai depășită. Consolidarea sistemului național de securitate în conformitate cu cerințele Uniunii Europene de dezvoltare și modernizare este un imperativ strategic de importanță națională, care necesită acțiuni de ajustare instituțională și legislativă.

Republica Moldova participă la mai multe misiuni ale Uniunii Europene în domeniul securității naționale, ceea ce constituie un important aspect în dezvoltarea relațiilor politice bilaterale și un factor ce contribuie indirect la creșterea nivelului de asigurare a securității statului nostru pe continentul european. Fiind un stat asociat la Uniunea Europeană, un rol important pentru Republica Moldova îl are eficiența managementului strategic al politicilor de modernizare a sistemului național de securitate în funcție de criteriile de aderare la UE. Acest aspect prevede modernizarea instituțională și capacitatea de asigurare a securității naționale, prin reactualizări normative și practice ale instituțiilor sistemului național de securitate. Cert este că percepția securității naționale este dependentă de cea a securității internaționale pe direcții de tangență cu Republica Moldova. Astfel pentru Republica Moldova sunt caracteristice conexiunile de securitate de la stat la stat, dintre țara noastră și statele membre ale organizațiilor internaționale de securitate, dintre Republica Moldova și organizațiile internaționale de securitate ca actor de securitate non-statal.

BIBLIOGRAFIE

1. ENICOV, V. *Monitorizarea implementării Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011-2014”*. Chișinău: Institutul de Politici Publice, 2014, p. 3
2. Decret nr. 297 din 14.09.2012 *privind constituirea Comisiei pentru reformarea Comisiei pentru reformarea Consiliului Suprem de Securitate*. În: Monitorul Oficial Nr. 198-204 art. 671 din 21.09.2012
3. *Consiliul Suprem de Securitate a examinat modul de implementare a Strategiei securității naționale*. Comunicat de presă, noiembrie 2012. <http://www.presidente.md/rom/css-comunicate-de-presa/consiliul-suprem-de-securitate-a-examinat-modul-de-implementare-a-strategiei-securitatii-naționale-a-republicii-moldova>
4. BAHRIN, D. *Consiliul Suprem de Apărare a Țării și controlul parlamentar asupra acestuia*. București: Ed Institutul Român Pentru Drepturile Omului, 2009, ISBN 978-973-9316-75-0.